

KIRJALLINEN KYSYMYS 652/2013 vp

Vanhuspalvelulain toimeenpanon valvonnan resurssit ja valvontaa ohjaavien kriteereiden heikkeneminen

Eduskunnan puhemiehelle

Valvira valvoo heinäkuun alusta voimaan tulleen vanhuspalvelulain toimeenpanoa. Valvonnan painopistealueena on hoidon ja huolenpidon laatu ympärivuorokautista hoivaa tarjoavissa toimintayksiköissä ennen lain voimaantuloa ja vuoden 2014 lopulla. Tehtävän hoitamista varten on asetettu yhteisprojekti Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa. Myös eduskunta on edellyttänyt lain toimeenpanon huolellista seuraamista erityisesti ympärivuorokautista palvelua antavien yksiköiden henkilöstömitoituksen toteutumisessa. Vuoden 2014 loppuun mennessä yhdenkään yksikön henkilöstömitoitus ei saa alittaa lainmukaista vähimmäistasoa, joka on 0,5 työntekijää asukasta kohden. Lain toimeenpanon tukemiseksi ollaan uudistamassa myös hoidon laatusuosituksia, jotka julkistetaan 17.7.2013. Edellisessä laatusuosituksessa vuodelta 2008 henki-

löstömitoituksen vähimmäistasoksi on määritetty 0,5 työntekijää/asukas ja hyväksi mitoitukseksi 0,8 työntekijää/asukas. Nyt valmisteilla olevassa suosituksessa hyvän hoidon mitoitusta ollaan todennäköisesti heikentämässä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Pitäkö hallitus vanhuspalvelulain toimeenpanon valvontaan kohdennettuja resursseja riittävänä ja

näkeekö hallitus ongelmallisena sen, että hyvän ympärivuorokautisen hoitamitoituksen kriteereiden heikentäminen voi heikentää myös vanhustenhoiton laatua?

Helsingissä 8 päivänä heinäkuuta 2013

Arja Juvonen /ps

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitan-
nut asianomaisen ministerin vastattavaksi kan-
sanedustaja Arja Juvosen /ps näin kuuluvan kir-
jallisen kysymyksen KK 652/2013 vp:

*Pitääkö hallitus vanhuspalvelulain toi-
meenpanon valvontaan kohdennettuja
resursseja riittävänä ja*

*näkeekö hallitus ongelmallisena sen,
että hyvän ympärivuorokautisen hoita-
jamitoituksen kriteereiden heikentämi-
nen voi heikentää myös vanhustenhoi-
don laatua?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hyväksyessään niin kutsutun vanhuspalvelulain eduskunta edellytti vastauksessaan (EV 162/2012 vp) muun ohessa, että hallitus arvioi henkilöstömitoituksen toteutumisen vanhuspalvelulaissa tarkoitettulla tavalla vuoden 2014 aikana. Mikäli ympärivuorokautisessa hoidossa ei ole saavutettu suositusten mukaista henkilöstömitoitusta (vähintään 0,5), hallitus antaa eduskunnalle esityksen lain täsmentämisestä.

Eduskunnan lausuman johdosta sosiaali- ja terveysministeriö antoi keväällä 2013 sekä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle (THL) että Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle (Valvira) erikseen yksilöityjä tehtäviä lain toimeenpanon tukemisessa, seurannassa ja arvioinnissa. THL:n tehtävänä on muun muassa suunnitella ja toteuttaa järjestelmällinen tiedon tuottaminen lain vaikutusten seuranta, arviointia ja raportointia varten siten, että kootun tiedon avulla saadaan kuva tilanteesta ennen lain voimaantuloa ja lain voimaantulon jälkeen. THL toteutti

toukokuussa 2013 kyselyn kaikkiin kuntiin ja vanhusten palveluja tuottaviin toimintayksikköihin ja sen tuloksia analysoidaan parhaillaan THL:ssä. Vastaava kysely uusitaan syksyllä 2014. Valvira saa valvonnassa tarvittavat tiedot käyttöönsä heti kun kyselyn tulokset on analysoitu. Nämä valvontatoimet voidaan kohdentaa mahdollisesti ongelmallisiksi havaittuihin toimintayksikköihin. Tämä helpottaa valvonnan toteuttamista olennaisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö on tähdentänyt, että Valviran on kiinnitettävä valvonnassaan erityistä huomiota henkilöstön riittävyyteen ja muihin palvelujen laatutekijöihin iäkkäiden ympärivuorokautista hoitoa tuottavissa toimintayksiköissä.

Eduskunnan edellyttämät toimenpiteet vaativat THL:ltä ja Valviralta vuosina 2013—2014 tavallista merkittävämpää panostusta. Sen vuoksi tarkoitukseen käytetään valtion vuoden 2013 talousarvioon momentille 33.60.38 varattua erillistä määrärahaa. Se on osoitettu vanhuspalvelulain toimeenpanon tukea varten. Lisärahoituksen avulla THL ja Valvira ovat voineet hankkia käyttöönsä lisää henkilöstöresursseja sosiaali- ja terveysministeriön antamien tehtävien hoitamista varten. Vastauksena kysymyksen ensimmäiseen osaan totean vielä, että valvontaviranomaisten (Valvira ja aluehallintovirastot) olemassa olevia henkilöstöresursseja on kohdennettava niin, että vanhuspalvelulain toimeenpanon valvonta toteutuu eduskunnan edellyttämällä tavalla.

Kysymyksen toinen osa koskee sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Kuntaliiton julkaisua Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi. Se on valmisteltu laajapohjaisessa asiantuntijaryhmässä ja valmistelussa on hyödynnetty uusinta tutkimustietoa. Uudistunut suositus poikkeaa muun muassa

Ministerin vastaus

KK 652/2013 vp — Arja Juvonen /ps

henkilöstömitoitusten osalta edeltäjästään, vuonna 2008 annetusta laatusuosituksesta. Olen käsitellyt tätä kysymystä tarkemmin äskettäin anta-

massani vastauksessa kirjalliseen kysymykseen KK 648/2013 vp.

Helsingissä 26 päivänä heinäkuuta 2013

Peruspalveluministeri Susanna Huovinen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 652/2013 rd undertecknat av riksdagsledamot Arja Juvonen /saf:

Anser regeringen att de resurser som avsatts för tillsyn av genomförandet av äldreomsorgslagen är tillräckliga, och

anser regeringen det utgöra ett problem att kriterierna för personalmängd i god heldygnsvård försvagas, vilket även kan försvaga kvaliteten i äldreomsorgen?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I godkännandet av den så kallade äldreomsorgslagen kräver riksdagen i sitt svar (RSv 162/2012 rd) bland annat att regeringen 2014 utvärderar om personaldimensioneringen realiserar i enlighet med äldreomsorgslagen. Regeringen lämnar riksdagen en proposition om precisering av lagen i det fall att den rekommenderade personalmängden (minst 0,5) inte uppnåtts i heldygnsvård.

Med anledning av riksdagens utlåtande gav social- och hälsovårdsministeriet våren 2013 både Institutet för hälsa och välfärd (THL) och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) specificerade uppgifter att stöda, följa upp och utvärdera genomförandet av lagen. THL:s uppgift är bland annat att planera och genomföra en systematisk insamling av information om lagens effekt för uppföljning, utvärdering och rapportering så att man med hjälp av den samlade informationen får en bild av situationen före och efter lagens ikraftträdande. THL genomförde i maj 2013 en enkät i alla kom-

muner och enheter som tillhandahåller äldreomsorg och resultaten analyseras som bäst av THL. En motsvarande enkät upprepas hösten 2014. Valvira erhåller informationen som är nödvändig för tillsynen omedelbart resultaten av enkäten är analyserade. Dessa övervakningsåtgärder kan riktas mot verksamhetsenheter som eventuellt konstaterats vara problematiska. Detta underlättar genomförandet av övervakningen väsentligt. Social- och hälsovårdsministeriet har poängterat att Valvira i sin tillsyn ska fästa speciell uppmärksamhet vid att det finns tillräckligt med personal, samt vid övriga kvalitetsfaktorer, hos enheter som tillhandahåller heldygnsvård för äldre.

Åtgärderna som riksdagen kräver förutsätter en mycket större insats än normalt av THL och Valvira under åren 2013—2014. Därför används särskilt reserverade anslag för moment 33.60.38 i statsbudgeten för 2013 för utvecklingsprojekt. Det stöder genomförandet av äldreomsorgslagen. Med hjälp av extrafinansieringen har THL och Valvira kunnat få tillgång till större personalresurser för att sköta de uppgifter social- och hälsovårdsministeriet ålagt dem. Som svar på spörsmålets första del konstaterar jag att de tillgängliga personalresurserna hos tillsynsmyndigheterna (Valvira och regionförvaltningsverken) måste riktas så att tillsynen av genomförandet av äldreomsorgslagen utförs på det sätt riksdagen kräver.

Spörsmålets andra del rör social- och hälsovårdsministeriets och Finlands Kommunförbunds publikation om kvalitetsrekommendation för att trygga ett bra åldrande och förbättra servicen (Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi). Rekommendationen har utarbetats av en bredbasig arbetsgrupp och man har utnyttjat den senaste

forskningen. Den förnyade rekommendationen avviker från den föregående som utkom 2008 bland annat då det gäller personaldimensione-

ring. Jag har nyligen behandlat denna fråga närmare i svaret till det skriftliga spörsmålet SS 648/2013 rd.

Helsingfors den 26 juli 2013

Omsorgsminister Susanna Huovinen